

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou ve věci

žalobce: Y. K., narozený X, státní příslušnost X (dále jen X), tohoto času bytem X,
zastoupený: Mgr. Adam Hefner, advokát, se sídlem Koželužská 3034/1, 301 00 Plzeň,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě ze dne 31.1.2023 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29.12.2022 č.j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 29.12.2022 č.j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022 se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci Mgr. Adamovi Hefnerovi, advokátovi, se sídlem Koželužská 3034/1, 301 00 Plzeň, se přiznává odměna za právní zastoupení a náhrada hotových výdajů ve výši 17.000,- Kč, která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Plzni ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na účet č. 2302218768/2010.

IV. Ustanovené tlumočníci Mgr. Marii Chalupové, se přiznává za provedení tlumočnický úkon odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 1.700,- Kč, která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Plzni ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na účet č. 1573981015/3030.

Odůvodnění:

1. **Včasnou žalobou ze dne 31.1.2023** soudu doručenou prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb dne 1.2.2023 se žalobce domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 29.12.2022 č.j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022, jehož kopie byla připojena, a kterým bylo rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen **zákon o azylu**), se neuděluje.
2. **V žalobě žalobce** označil napadené rozhodnutí za nezákonné a nepřezkoumatelné kvůli vadám předcházejícího správního řízení. Správní orgán je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. V rozporu s tímto celé řízení bylo jednostranné a neobjektivní. Žalovaný porušil svou povinnost postupovat řádným procesním postupem v souladu s právním řádem České republiky (dále jen **ČR**), se zásadami a principy činnosti správních orgánů. Dle názoru žalobce žalovaný nedostatečně odůvodnil napadené rozhodnutí a vyložil **zákon** chybně. Použité MV informace nejsou aktuální a správní orgán při rozhodování o udělení či neudělení mezinárodní ochrany by měl posoudit aktuální informace o zemích původu a je povinen zjistit podle jeho názoru přesně a úplně skutečný stav věci. V Bělorusku je teror, který lidé nezažili od dob Stalina. Za poslední čtvrtletí bylo údajně zadrženo již tři desítky lidí, kteří se pokusili vrátit do Běloruska. Dále žalobce uvedl další známky teroru Lukašenka a sdělil, že se během svého pobytu v ČR aktivně zapojil k činnostem běloruských spolku SKARYNA a PAHONIA, zúčastnil různých demonstrací a piketu vedle běloruského velvyslanectví. Velice často účastníci těchto demonstrací byli natáčeni pracovníky tajných služeb. Závěrem proto navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k novému projednání, požadoval také náhradu nákladů, ale bez specifikace.
3. **Součástí žaloby byl také návrh na ustanovení zástupce**, o kterém soud rozhodl usnesením ze dne 22.2.2023 č.j. 16 Az 2/2023 – 29 tak, že žalobci ustanovil zástupcem advokáta Mgr. Adama Hefnera.
4. **Napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 29.12.2022 č.j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022** bylo rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu se žalobci neuděluje. Z odůvodnění značně rozsáhlého rozhodnutí (16 stránek) vyplývá mimo jiné, že dne 27.1.2022 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Dne 1.2.2022 poskytl žalobce údaje k podané žádosti a také doložil písemné sdělení ze dne 24.1.2022. Pohovor k uvedené žádosti byl s žalobcem proveden dne 30.6.2022 v ruském jazyce za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka. Žalobce nevyužil svého práva na přetlumočení celého protokolu o pohovoru, který bez námitek podepsal. Na podporu svých tvrzení žalobce dne 4.7.2022 doložil správnímu orgánu screenshoty ze svého profilu na Facebooku, které správní orgán přijal jako materiál dokládající jeho aktivitu na této sociální síti. Žalovaný dále uvedl, že současná žádost o udělení mezinárodní ochrany je v případě žalobce již druhou v pořadí, poprvé požádal dne 4.12.2020. Rozhodnutím správního orgánu č.j. OAM-836/ZA-ZA11-ZA21-2020 ze dne 3.3.2021, které nabylo právní moci dne 16.3.2021, nebyla žalobci mezinárodní ochrana udělena. Proti tomuto rozhodnutí žalobce

podal žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji rozsudkem č.j. 60 Az 13/2021-68 ze dne 27.9.2021 zamítl. Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce kasační stížnost k NSS, který ji dne 6.1.2022 svým usnesením č.j. 5 Azs 310/2021-25 odmítl z důvodu nesplnění podmínek řízení.

Žalovaný posoudil důvody současné žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce a následně provedl srovnání s jeho tvrzeními, která učinil v rámci předchozího správního řízení ve věci mezinárodní ochrany. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem současné žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je obava z návratu do vlasti kvůli jeho účasti na projevu C. v Praze v červnu 2021, kvůli jeho aktivitě na sociálních sítích, kvůli dlouhodobému pobytu v Evropě, dále se obává mobilizace v Bělorusku a připravované novely zákona o státním občanství. Žalovaný shledal důvody pro opakované posuzování žádosti žalobce ve vztahu k jím uváděným důvodům, neboť ten uvedl novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu, která odůvodňuje opětovné vedení správního řízení a opětovné hodnocení důvodů odchodu žalobce z vlasti a obav z návratu do vlasti.

Při posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany vycházel žalovaný především z jeho výpovědí, z jím doložených materiálů, z rozhodnutí o jeho předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany č.j. OAM-836/ZA-ZA11-ZA21-2020 ze dne 3.3.2021 a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Bělorusku. Konkrétně vycházel z Informace OAMP - Bělorusko: Shrnutí krizového vývoje po prezidentských volbách v roce 2020, Politická situace, vnitřní pořádek a bezpečnost v letech 2020 – 2022 ze dne 22.7.2022, z Informace OAMP - Bělorusko: Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 15.6.2022, z Informace OAMP - Pronásledování a postihy v souvislosti se zakázaným obsahem na sociální síti Telegram ze dne 21.7.2022, z Informace MZV ČR, č.j. 109484-6/2022-LPTP - Situace neúspěšných žadatelů o _ mezinárodní ochranu po návratu do vlasti ze dne 11.4.2022, ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2021 - překlad vybraných částí ze dne 12.4.2022 a z Informace OAMP - Bělorusko, Odvody a povinná vojenská služba ze dne 22.7.2022. Dne 2.11.2022 byla žalobci dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí s výše uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobce této možnosti využil a uvedl, že mu postačuje výčet podkladů pro vydání rozhodnutí, který je uveden v protokolu, nechce se s nimi blíže seznamovat ani se k nim vyjadřovat. Žalobce nenavrhл doplnění podkladů pro rozhodnutí a doplnil, že v Bělorusku je nyní asi měsíc starý zákon, že lidé, kteří se nyní vrací ze zahraničí, např. ze západu nebo z Ukrajiny, jsou zbavováni občanství. Na základě sdělení žalobce při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí dne 2.11.2022 si správní orgán obstaral Informaci OAMP - Bělorusko: Návrh zákona o občanství a svoboda pohybu ze dne 19.12.2022. Dne 21.12.2022 žalobci dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí s výše uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobce mimo jiné uvedl případ posledního setkání Bělorusů v Česku ze dne 22.10.2022, kde stáli na Mariánském náměstí 2/2 v Praze a kde chodili mezi nimi nějací lidé, nebyli to novináři, ale fotografovali všechny stojící na tom náměstí, byli to lidé v civilním oblečení, žalobce neví, co za lidi to bylo. Na tyto lidi ho upozornil jeho advokát, který je Bělorus a byl tam také.

Po posouzení výše uvedených tvrzení žalobce žalovaný dospěl k závěru, že tento v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr,

že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce v průběhu správního řízení uvedl, že kromě aktivity na sociálních sítích a dvou protestů v ČR, nijak politicky aktivní nebyl. Vlast opustil ve svých 18 letech a výslovně sdělil, že při pobytu ve vlasti neměl žádné problémy, natož problémy s běloruskými státními orgány. Žalovaný konstatoval, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu a azyl se neuděluje. Po provedeném správním řízení nedospěl správní orgán k závěru, že by žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu jeho rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, či že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Žalobce jako jeden z důvodů vylučující možnost svého návratu do vlasti uvedl, že se v červnu 2021 zúčastnil projevu C. v Praze. Obává se zatčení při návratu do Běloruska. Žalovaný k tomuto především konstatoval, že žalobce Bělorusko opustil ve svých 18 letech a během svého pobytu ve vlasti nikdy žádné problémy neměl. Při projevu C. v Praze byl pouze řadovým účastníkem, chtěl podpořit lidi a samotnou C.. Svoji účast na této akci doložit nemůže, neboť tam nefotil ani nepořizoval žádná videa. Přesto, že Informace OAMP - Bělorusko: Shrnutí krizového vývoje po prezidentských volbách v roce 2020, Politická situace, vnitřní pořádek a bezpečnost v letech 2020 - 2022 ze dne 22.7.2022 také uvádí, že ve sledovaném období probíhala soudní řízení nejen s organizátory, aktivisty, ale i řadovými účastníky protestů a novináři, kteří protirežimní akce monitorovali, tak dle správního orgánu žalobce do této skupiny osob nepatří. Jak již bylo uvedeno výše, žalobce nikdy ve vlasti proti režimu nevystupoval a neměl tam nikdy žádné potíže, natož potíže se státními orgány. Pouze se zúčastnil projevu C. v Praze v červnu 2021 a menšího shromáždění u běloruského konzulátu, které se uskutečnilo dle sdělení žalobce po volbách. Termín tohoto shromáždění žalobce nedokázal nijak blíže konkretizovat. Svoji účast na těchto akcích však žádným způsobem nedoložil. I kdyby správní orgán připustil, že se žalobce skutečně těchto akci zúčastnil, nebylo by jej možno považovat za osobu, na kterou by se měly běloruské státní orgány důvod se zaměřit. Žalobce ani neuvedl, jakým způsobem by běloruské státní orgány mohli zjistit, že se projevu C. v Praze zúčastnil. Správní orgán si je vědom, že v Bělorusku panuje stále období občanského a politického napětí, ale na základě zjištěných skutečností správní orgán neshledal, že by se tato zhoršená situace měla žalobce nějak konkrétně dotýkat. Žalobce v průběhu správního řízení zmínil svoji obavu z potrestání v případě návratu do vlasti z důvodu své aktivity na sociálních sítích. K tomu správní orgán dodal, že žalobce začal být aktivní na sociální síti Facebook již 16.10.2020, kdy sdílel první politický příspěvek, který se týkal C.. Screenshot tohoto příspěvku také správnímu doložil. Dále uvedl, že asi před 4 lety začal být aktivní i na síti VKontakte, svoji aktivitu však z důvodu monitorování této sítě dne 21.3.2021 ukončil. Sdílel různé příspěvky o situaci na Ukrajině, v Kremlu a Bělorusku. Tato skutečnost však žalobci byla objektivně známa již v průběhu správního řízení o jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přesto se o této skutečnosti správnímu orgánu nikterak nezmínil. Správní orgán si obstaral Informaci OAMP - Pronásledování a postihy v souvislosti se zakázaným obsahem na sociální síti Telegram ze dne 21.7.2022, která se sice věnuje prioritně zmíněné síti Telegram, ale popisuje i přístup běloruských státních orgánů obecně k sociálním sítím. V této souvislosti uvedl, že běloruské orgány monitorují sociální sítě dlouhodobě a k tomuto účelu jsou i vytvořeny speciální bezpečnostní složky. Sledování se však zaměřuje především na kanály, které mají velký počet sledujících. Prioritně jsou cílem režimu autoři

či vlastníci protirežimních kanálů např. blogeři, kteří jsou následně obviňováni z přípravy či podněcování nepokojů nebo jsou považováni za organizátory extremistické skupiny. Žalobce do žádné takové skupiny nepatří a žádné podobné aktivity neprovozuje, pouze sdílí na svém facebookovém profilu příspěvky a články jiných osob, případně napíše komentář. Nadto žalovaný opakoval, že aktivitu na sociálních sítích vyvíjel již v době jeho první žádosti o mezinárodní ochranu a měl tak povinnost uvést ji za účelem jejího posouzení již tehdy, pokud ji považuje za tolik závažnou pro jeho důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu. Svoji obavu z návratu do vlasti žalobce dále spojuje s údajnou novou skutečností, kterou je probíhající neoficiální mobilizace v Bělorusku. Obává se povolání do armády a nasazení v bojích na Ukrajině. Dále uvedl, že po něm pátrali, protože nenastoupil na základní vojenskou službu. Matka žalobce, když mu bylo 19 let, podepsala předvolání na vojenskou správu. Když nenastoupil, tak po něm pátrali. Zda toto pátrání stále probíhá, neví. Dodal také, že takto hledají všechny, kteří nenastoupí na vojnu a mají brannou povinnost. K tomu žalovaný konstatoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Tuto zásadu uznává mj. i Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. Ženevská konvence) z roku 1951, Mezinárodní pakt o občanských apolitických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Nemůže se tedy jednat o jednání označitelné jako pronásledování, to stvrzuje také ustálená judikatura judikatury Nejvyššího správního soudu v Brně (dále jen NSS). Dále žalovaný uvedl, že výše uvedená Informace uvádí, že se Bělorusko dosud do konfliktu na Ukrajině přímo vojensky nezapojilo. Správní orgán upozornil, že žalobce se nachází již mimo věkový limit odvodů, základní vojenskou službu neabsolvoval, jeho jediné předvolání k vojenské službě převzala jeho matka, když mu bylo 19 let a o žádném předvolání z poslední doby se nezminil. Na základě všeho uvedeného považoval správní orgán žalobcovu obavu spojenou s povoláním do armády a následným vysláním na Ukrajinu za nedůvodnou. Žalovaný tak uzavřel, že pokud by byl žalobce v budoucnu skutečně povolán k výkonu vojenské služby, nelze tuto skutečnost na základě všeho výše uvedeného považovat za pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

Dále žalobce sdělil, že ho asi před půl rokem hledal u jeho babičky v Mohylevu okrskový policista, z jakého důvodu tak činil, neví. Žalovaný v této souvislosti upozornil na skutečnost, že běloruské státní orgány zaznamenávají přesný pohyb svých občanů přes hranice, což potvrzuje Informace OAMP - Bělorusko: Ministerstvo zahraničních věcí USA - Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2021 ze dne 12.4.2022, který uvádí, že ministerstvo vnitra je také povinno evidovat občany pracující v zahraničí a úřady práce musí hlásit osoby, které se nevrátily ze zahraničí podle plánu. Dle správního orgánu by tedy běloruské státní orgány neměly důvod navštěvovat babičku žalobce a dotazovat se na jeho pobyt, když si musí být ze své úřední činnosti vědomy toho, že dlouhodobě pobývá v zahraničí a na území Běloruska se nezdržuje. Proto správní orgán považoval žalobcovu obavu spojenou s touto údajnou návštěvou okrskového policisty za nedůvodnou.

K další žalobcovu obavám žalovaný uvedl, že se zúčastnil pouze dvou akcí v Praze, a to projevu C. a malého shromáždění u běloruského konzulátu, přičemž byl pouze řadovým účastníkem. Svoji účast však správnímu orgánu nijak nedoložil. V jeho případě rozhodně nelze tvrdit, že by měl být zájmovou osobou ze strany běloruských státních orgánů v případě jeho návratu do vlasti. Zákonné ustanovení, které by přímo postihovalo žádost o mezinárodní ochranu, v běloruském právním řádu přímo formulováno není. Žalobcovu domněnku, že bezpečnostní služby ví, že žádá o azyl, považuje správní orgán pouze za subjektivní, ničím nepodložené prohlášení s cílem vystupňovat svůj azylový příběh.

Avšak tvrzení žalobce, že v Bělorusku probíhá okupace ruskými vojáky, podryvá Informace OAMP - Bělorusko, Odvody a povinná vojenská služba ze dne 22.7.2022, dle které se Bělorusko do konfliktu na Ukrajině přímo vojensky nezapojilo a Informace OAMP - Bělorusko, Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 15.6.2022, ze které vyplývá, že napětí se sousední Ukrajinou kvůli ruské vojenské invazi na Ukrajinu přetrvává. Od počátku invaze 24. února 2022 proběhlo v blízkosti ukrajinských hranic několik vojenských cvičení běloruské armády. Ruská armáda taktéž využívá běloruské území při invazi nejen pro své logistické účely, pro ostřelování cílů na ukrajinském území, ale z Běloruska byl taktéž veden na počátku invaze ruský pozemní útok. Země však dle této informace nebyla oficiálně ve válce s jiným státem. Žalovaný připustil, že v Bělorusku již více než dva roky trvá období občanského/politického napětí a nepokojů, které vypukly po mezinárodně neuznaných prezidentských volbách v srpnu 2020. Situace v zemi zůstává silně polarizovaná a pokračují dříve zahájené represe proti opozici. Správní orgán nicméně dodal, že důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána. Samo řízení o udělení azylu není ani řízením o tom, zda stát, ze kterého žadatel o azyl pochází, je schopen plnohodnotně a zcela bezesbýtku zajistit ochranu jednotlivců proti jednání odporujícím zákonům dané země, ale o tom, zda žadatel splňuje předpoklady pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jak uvádí ve svém rozsudku NSS č.j. 3 Azs 303/2004 ze dne 21.7.2005; „Skutečnost že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznámá, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven. Pouhá skutečnost, že pochází ze země, která je výše uvedeným způsobem problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu smyslu § 12 zákona o azylu.“

Žalovaný si také obstaral Informaci OAMP - Bělorusko: Návrh zákona o občanství a svoboda pohybu ze dne 19.12.2022, dle které byla v září 2022 v parlamentu předložena novela zákona o občanství, která předpokládá možnost odebrání občanství za pravomocné odsouzení za trestné činy - terorismus, podněcování k nenávisti, žoldnéřství, extrémismus, násilí nebo hrozba násilí proti pracovníkovi ministerstva vnitra, výroba nebo šíření nacistické symboliky a pomluva prezidenta. Novela zákona předpokládá možnost odebrat občanství i v nepřítomnosti in absentia, tj. i lidem pobývajících v zahraničí. Novela současně umožňuje uložit zákaz vstupu na území Běloruska na 30 let. Během podzimu byl dokončen legislativní proces v parlamentu. Novela zákona o občanství byla přijata ve druhém čtení 14. prosince 2022. Novela by měla vstoupit v platnost po podpisu prezidentem, který tak dosud neučinil. K výše uvedenému správní orgán dodává, že podmínkou odebrání občanství je pravomocné odsouzení za výše uvedené trestné činy. Správní orgán nemůže předvídat, jak se situace v Bělorusku bude v této věci vyvíjet, v současné době však novela dosud v platnost nevstoupila. Dále žalovaný mimo jiné konstatoval, že dle Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2021 ze dne 12.4.2022 Lukašenko podepsal dne 5. srpna nařízení rozšiřující působnost dodatku k zákonu o státním občanství, který vstoupil v účinnost dne 18. června. Toto nařízení dovoluje naturalizovaným občanům, kteří jsou ve věku 18 let či starší, aby byli zbaveni svého státního občanství za účast na extremistických aktivitách nebo za vážné poškození zájmů země, což jsou obvinění, která státní orgány často používají v politicky motivovaných případech. Toto ustanovení se nevztahuje na jedince, kteří nabyli státního občanství narozením. Jelikož se žalobce narodil v Bělorusku, toto nařízení se na něj tedy nevztahuje.

Žalovaný konstatoval, že v případě žalobce neshledal při návratu do vlasti odůvodněný strach z pronásledování z důvodů ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu a azyl se neuděluje. Proto žalovaný shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a), b) zákona o azylu a azyl se neuděluje.

Z výpovědi žalobce, evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany v ČR a ani ze zjištění správního orgánu učiněných v průběhu správního řízení nevyplývá, že by v ČR byl udělen azyl některému z rodinných příslušníků žadatele ve smyslu § 13 zákona o azylu. Z toho důvodu žalovaný konstatoval, že žalobce nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny a azyl se neuděluje.

Dále se žalovaný zabýval v souvislosti s § 14 zákona o azylu především rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi žalobce v průběhu správního řízení však nevyplýval žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobce během správního řízení neuváděl žádné zdravotní obtíže, není v běžném životě odkázán na péči žádné další osoby. Je zletilou, zdravou a plně svéprávnou osobou, která je schopna si zajišťovat své životní potřeby vlastní prací. Závěrem správní orgán podotýká, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu dle § 12, a kdy by bylo zcela „nehumánní“ azyl neudělit, v případě žalobce však na základě všeho výše uvedeného správní orgán takové skutečnosti neshledal a ani sám žalobce se udělení humanitárního azylu nedomáhal. V průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany žalovaný nezjistil zvláštní zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu a azyl se neuděluje.

Vzhledem k tomu, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, správní orgán současně posoudil, zda žalobce nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, jak je mu uloženo ustanovením § 28 zákona o azylu. Žalobce neuvedl a ani správní orgán nenalezl skutečnosti, na základě kterých by mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Informace OAMP - Bělorusko: Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 15.6.2022 uvádí, že běloruská legislativa umožňuje udělení trestu smrti zejména za vraždu s přitěžujícími okolnostmi, terorismus, vlastizradu, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Po novele zjara 2022 je možné trest smrti udělit i za pokus o terorismus. Dle názoru správního orgánu totiž lze doplňkovou ochranu v případě nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu shledat pouze tam, kde takové nebezpečí reálně a bezprostředně hrozí, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí či může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat. Zpravidla tedy žadatel musí předložit nějaké zvláštní rizikové faktory týkající se konkrétně jeho osoby, které odkazují přímo k závěru, že v konkrétním případě návratu žadatele do země jeho původu či místa trvalého bydliště nastane v jeho případě reálné, skutečné a bezprostřední nebezpečí „nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestu“. K tomu je nutné podotknout, že samotná špatná obecná situace v cílové zemi zpravidla pro shledání existence reálného nebezpečí nestačí a tvrzení žadatele by měla korespondovat s informacemi o zemi původu. Byť z doložených informací vyplývá, že v Bělorusku panuje problematická situace v oblasti ochrany lidských práv, případně některých jejich aspektů, nelze rozhodně obecně vyvozovat, že všichni obyvatelé této země jsou vystaveni skutečnému nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu zákona o azylu či mezinárodních právních předpisů týkajících se uprchlictví. Žalobce v průběhu správního řízení dle správního orgánu neuvedl skutečnosti, které by mohly v jeho případě nasvědčovat možnosti vzniku skutečného

nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b), zákona o azylu, tedy nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, při jeho návratu do vlasti.

Žalovaný dále zopakoval svoji argumentaci k § 12 zákona o azylu a dále uvedl, že nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a doplňková ochrana se neuděluje. Z výpovědi žalobce, evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany v ČR ani ze zjištění správního orgánu učiněných v průběhu správního řízení nevyplývá, že by v ČR byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce ve smyslu § 14b zákona o azylu žalobce tak nesplňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu a doplňková ochrana se neuděluje. S ohledem na výše uvedené správní orgán shrnul, že v případě žalobce nebyly naplněny podmínky zákona o azylu pro udělení mezinárodní ochrany a mezinárodní ochrana se tudíž neuděluje.

5. **Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dne 2.3.2023** uvedl, že je mu z jeho praxe známo, že žaloba je prakticky do slova stejná s žalobou jiného žalobce v řízení vedeném u Městského soudu v Praze. Žalobní argumentace se tak jeví formulářová. Dále uvedl, že otázkou návratu žalobce v návaznosti na tvrzené potíže v zemi původu se zabýval ve světle informací, které si za tímto účelem obstaral, velmi podrobně. Žalobou tvrzené útrapy však z těchto podkladů nevyplývají. K nově sdělenému pak žalovaný uvedl, že se pravděpodobně jedná o reakci na zamítavé rozhodnutí správního orgánu ve snaze umocnit důvody, pro které by žalobce konečně na mezinárodní ochranu dosáhl. Žalovaný tedy má za to, že odůvodnění v logickém sledu a srozumitelně reaguje na zjištěné skutečnosti. Sdělení žalobce ve svém souhrnu nevedou v důsledku k předpokladům, jež by mohly být považovány za zdroj důvodných obav z pronásledování či vážné újmy. Důvody závěrů vyslovených správním orgánem jsou z odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně zřejmé. Ani doplňková ochrana nebyla žalobci udělena, neboť na základě individuálního posouzení případu žalovaný neshledal přítomnost opodstatněných obav ze skutečného nebezpečí vážné újmy. Skutečnosti prezentované v této souvislosti žalobcem ani po zohlednění shromážděných podkladových informací o zemi původu netvoří logický předpoklad vystavení osoby žalobce riziku pronásledování či skutečného nebezpečí vážné újmy pro případ návratu do Běloruska. V tomto ohledu žalovaný odkázal na konkrétní souvislosti uvedené v odůvodnění správního rozhodnutí. Žalovaný vzhledem k výše uvedenému shrnul, že neshledává obsah žalobních námitek způsobit zpochybnit jím vyslovené závěry. Správní rozhodnutí považuje za věcně správné, zákonné a přezkoumatelné, netrpící vadami vytýkanými v žalobě. Závěrem žalovaný poukázal na rozsudek NSS č.j. 5 Azs 37/2003 ze dne 22. ledna 2004. V daném případě je tedy třeba, aby žalobce řešil svoji situaci v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **zákon o pobytu cizinců**). Závěrem žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, jako nedůvodné v plném rozsahu a neuplatnil nárok na náhradu nákladů řízení.
6. **Ze zaslaného správního spisu vedeného žalovaným v této věci** vyplývá, že skutečnosti uvedené v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ze dne 29.12.2022 i ve vyjádření žalovaného ze dne 2.3.2023 plně neodpovídají obsahu spisu. Podle protokolu o předání rozhodnutí bylo napadené rozhodnutí ze dne 29.12.2022 předáno osobně žalobci dne 19.1.2023.
7. **V doplnění žaloby ze dne 27.3.2023** žalobce mimo jiné uvedl, že spatřuje pochybení ve vadách řízení spočívajících v tom, že při zjišťování skutkové podstaty, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně

vytýkanou vadu by měl soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Žalobce v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany splnil výlučně jeho osobu stíhající povinnost tvrzení a rovněž následně unesl i (svůj díl) důkazního břemene při prokázání jemu hrozící újmy a pronásledování v zemi původu. Bezezbytku tedy splnil své povinnosti vyplývající jak ze zákona o azylu, tak i tzv. kvalifikační směrnice. Žalobci v zemi původu totiž zcela reálně hrozí pronásledování a skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající (zejména) v uložení a následném vykonání trestu státními orgány Běloruska v důsledku jeho potenciálně falešného obvinění a následného trestního stíhání pro veřejnou podporu Ukrajiny a vyjadřování protivládních postojů. Žalobce svá tvrzení vztahující se k existenci důvodů pro udělení jedné z forem mezinárodní ochrany prokázal řadou důkazů či tvrzení a odkázal na rozsudek NSS ze dne 21.12.2005, č.j. 6 Azs 235/2004-57. Důkazní břemeno je v řízení o mezinárodní ochraně rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Odůvodní-li proto žadatel o mezinárodní ochranu svoji žádost skrze svoji výpověď a další důkazní prostředky, přesouvá se důkazní břemeno na stranu správních orgánů a je právě na těchto, aby v souladu se zásadou materiální pravdy definitivně, tedy nevyvratitelně či s více než přesvědčivou mírou pravděpodobnosti, vyvrátily tvrzení žadatelů o mezinárodní ochranu. K tomuto žalobce dále citoval rozhodnutí NSS ze dne 30.9.2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70 a rozhodnutí NSS č.j. 4 Azs 103/2007-63. Žalobce setrval na stanovisku, že tohoto cíle ze strany žalovaného dosaženo nebylo, žalobcova tvrzení tedy v průběhu samotného řízení vyvrácena nebyla a žalovaný správní orgán měl z těchto tvrzení i žalobcem předložených důkazů proto i vycházet při koncipování svého rozhodnutí. Takový závěr plyne výslovně z rozsudku NSS č.j. 1 Azs 227/2017-36.

Současně lze těžko považovat závěry správního orgánu v komplexitě případu žalobce za přesvědčivé a dosahující takové kvality, že by beze vší pochybnosti vyvracely žalobcova tvrzení a jím předložené důkazní prostředky. K tomu žalobce odkázal i na jednoznačné závěry NSS v rozsudku č.j. 4 Azs 103/2007-63, č. j. 5 Azs 66/2008-70 a č. j. 1 Azs 277/2017-36.

Žalobce ve své situaci z pohledu unijního a tuzemského práva jednoznačně naplňuje (přínejméně) důvody pro udělení doplňkové ochrany z důvodů uvedených v § 14a odst. 2 písm. a) a b), neboť tomuto v zemi původu hrozí vážná újma spočívající v uložení nebo vykonání trestu smrti či spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení. Je více než zřejmé, že současný běloruský režim je nedemokratický, přičemž absolutně rezignoval na jakékoliv dodržování lidských práv. Vycestování žalobce do země původu by s ohledem na výše uvedené představovalo porušení nejdůležitějších závazků ČR vyplývajících z mezinárodního práva (ale současně i ústavního pořádku ČR). Nutno uvést, že Bělorusko je poslední evropskou zemí, kde je trest smrti stále legální trestem.

8. **V replice ze dne 27.3.2023** žalobce uvedl mimo jiné, že žalovaný v rámci vedení správního řízení vynakládal téměř veškeré své síly na vyvracení jeho argumentů, aniž by jen částečně připustil, že tvrzení žalobce může být pravdivé. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že „otázkou návratu žalobce v návaznosti na tvrzené potíže v zemi původu se zabýval ve světle informací, které si za tímto účelem obstaral, velmi podrobně. Žalobou tvrzené útrapy však z těchto podkladů nevyplývají.“ S výše uvedeným nelze souhlasit, neboť žalobce v postavení účastníka řízení tvrdil celou řadu důvodů, pro které se cítí důvodně ohrožen při svém potenciálním návratu na území Běloruska. Žalobce v krátkosti odkázal na skutečnosti uvedené v doplnění žaloby a uvedl, že je povinností správního orgánu dostatečně vyvrátit všechny skutečnosti tvrzené žalobcem. Rovněž nelze objektivně požadovat po žalobci, aby nepochybnitelně doložil všechna svá tvrzení. Nicméně jednal-li by správní orgán v souladu

se zásadou materiální pravdy, nepochybně by zjistil mnohonásobně více důkazů, které podporují žalobcova tvrzení. Žalobce, jakožto cizinec, osoba neznalá práva (natož toho českého) a osoba extrémně zranitelná, nejspíše nebyl v rámci správního řízení dostatečně poučen o tom, že tyto podklady by mohly mít při rozhodování o jeho žádosti právní relevanci. Jednal-li by však správní orgán v souladu se základními správně právními zásadami, tak by žalobce tyto podklady nepochybně doložil a důvodnost své žádost o azyl prokázal. Závěrem žalobce doložil do soudního spisu nespočet screenshotů ze sociálních sítí, na kterých veřejně podporuje protivládní běloruské síly a rovněž kritizuje ruské a běloruské provládní síly. Některé tyto screenshoty už žalobce založil v rámci správního řízení, je však zřejmé, že tento disponuje mnohem větším počtem obdobných důkazů, které nicméně nedoložil, neboť nebyl dostatečně poučen o tom, že mají nebo mohou mít jakoukoliv důkazní relevanci. Závěrem žalobce navrhl, aby Krajský soud v Plzni napadené rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany ze dne 29. 12. 2022, č. j. OAM-71/ZA-ZA11-Z06-2022, zrušil a vrátil žalovanému zpět k novému projednání a rozhodnutí.

9. **Ve vyjádření ze dne 13.4.2023** k doplnění žaloby žalovaný mimo jiné uvedl, že otázkou návštěvy babičky žalobce se zabýval na straně 9 napadeného rozhodnutí, kde žalobci vysvětlil, proč postrádá návštěva babičky ze strany policie za účelem zjištění jeho pobytu smysl, když státní orgány Běloruska vědí, kde se žalobce nachází. Z námitky, v níž žalobce uvádí obavy spojené s invazí Ruska na Ukrajinu, není zřejmé, jak konkrétně se tyto obavy odrážejí v azylovém příběhu žalobce. Žalovaný nepřehlédl, když sám žalobce těmito skutečnostmi argumentuje a přikládá listinné důkazy, že jeho primárním cílem je sloučit se se svojí manželkou, které svědčí pobytové oprávnění získané podle zákona o pobytu cizinců v podobě zaměstnanecké karty - tu má prodlouženou do 31.1.2025. Naproti tomu žalobce se o získání pobytového oprávnění podle zákona o pobytu cizinců ani nepokusil. Je tedy třeba k zajištění si pobytového oprávnění primárně využívat institutů toho zákona, který na případ rodiny žalobce dopadá, a tím je zákon o pobytu cizinců, jak ostatně pochopila i manželka žalobce. K ostatním žalobním námitkám se žalovaný již podrobně vyjádřil ve svém předchozím vyjádření k žalobě ze dne 2.3.2023, proto na ně plně odkázal. Závěrem žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné v plném rozsahu a neuplatnil nárok na náhradu nákladů řízení.
10. **V replice dne 3.5.2023** žalobce uvedl, že žalovaný se danou otázkou na straně 9 napadeného rozhodnutí skutečně zabýval, avšak zcela nedostatečně a povrchně. Obava žalobce (skutková eventualita) není ani náznakem nelogická a nerozumná a opravdu se obává, že v případě neudělení azylu (a konsekventního vycestování) s ním bude nakládáno běloruskými orgány v rozporu s běloruskými, ale zejména mezinárodními právními předpisy. Žalovaný nicméně tuto námitku opětovně povýšeně přechází a bez dalšího ani nepřipouští, že by mohla mít racionálního základu. Vzhledem k tomu, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, je více než zřejmé, že žádá o mezinárodní ochranu a jeho primárním cílem a ambicí je získat mezinárodní ochranu. Bylo-li by cílem žalobce sloučení s jeho manželkou, zcela nepochybně by tento využil příhodných institutů zákona o pobytu cizinců. Tyto ničím nepodložené spekulace jsou při rozhodování orgánu veřejné moci obecně zcela nepřijatelné a tudíž nezákonné. Nutno dodat, že žalobce doložil listinné důkazy týkající se pobytu jeho manželky z toho důvodu, aby prokázal, že tato je občankou Ukrajiny, tedy ve vztahu k Bělorusku nepřátelského státu. Žalovaný opětovně arogantně překrucuje žalobcem doložené podklady a tyto prezentuje tak, aby obhájil napadené zamítavé rozhodnutí. Správní orgán by však měl být při posuzování všech žádostí naprosto neutrální a důsledně posuzovat všechny rozumné skutkové eventualy. V předmětné věci je více než zřejmé, že žalovaný

správní orgán vyvinul veškerou aktivitu k tomu, aby byla žádost žalobce zamítnuta, nikoliv neutrálně a individuálně posouzena, čímž se stává napadené rozhodnutí nezákonným. Závěrem žalobce opětovně navrhl, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému zpět k novému projednání a rozhodnutí.

11. **U ústního jednání konaného dne 27.7.2023** žalobce setrval na podané žalobě i všech jeho podání v této věci a prostřednictvím tlumočnice zodpověděl položené otázky a mimo jiné uvedl, že v roce 2014 si obstaral pas na běloruském konzulátu na Ukrajině, aby mohl mít na Ukrajině trvalý pobyt (manželka je Ukrajinka); informaci o jeho hledání policistou u babičky získal od kamaráda, s nímž je ve spojení, který jezdí dálkově na kamionu po Evropě; když si manželka žádala ve Lvově na českém konzulátu o pobyt v ČR, podal také žádost, ale ta nebyla přijata, jelikož měl jen pobyt na Ukrajině a občanství Běloruska s tím, že se má obrátit v Bělorusku na český konzulát. Dále žalobce uvedl, že do Běloruska se moc bál, protože v cestovním pasu již v tu dobu bylo několik krátkodobých pracovních víz do Evropy - do Polska i do ČR; byl i v různých kompetentních městech a tázal se, co vše může udělat proto, aby mohl zůstat se svou ženou na území ČR, ale všude obdržel odpověď, že musí do Běloruska na český konzulát; myslel, že pokud jeho manželka má pobyt v ČR v délce 2 roky, že se může s ní spojit jako člen rodiny, ale typ jejího víza toto nepovoluje, proto požádal o mezinárodní ochranu. Závěrem *zástupce žalobce* požadoval vyhovět žalobě mimo jiné proto, že Bělorusko je aktuálně zemí nedemokratickou, v níž nezpochybnitelně žalobci hrozí reálné nebezpečí pro protivládní činnost nebo alespoň názorovost, a zdůraznil i jeho blízkou náklonost ke státu Ukrajina, kterou po dobu ruské invaze na Ukrajině veřejně i neveřejně podporuje (*finanční podpora ukrajinské armády*) a je důvodné se domnívat, že by s žalobcem na území Běloruska bylo zacházeno jako se „státním nepřítelem“, jako s někým, kdo vystupuje veřejně proti Bělorusku, proto dle něho podmínky pro udělení mezinárodní ochrany jsou naplněny a tyto byly správním orgánem chybně posouzeny. *Zástupce žalovaného* závěrem navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost a připomněl, že v současné době občané Běloruska dostávají omezená víza v souladu s Nařízením vlády č. 200 ze dne 22.6.2022, které dle internetových stránek ministerstva bylo aktualizováno dne 31.3.2023 a od té doby je platné.
12. Krajský soud v Plzni na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ust. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **s.ř.s.**), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26.6.2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná s ohledem na níže uvedené.
13. Dle **§ 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s.**, soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen **správní orgán**). Dle **§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.** ve věcech mezinárodní ochrany rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu.
14. Podle **§ 12 písm. a) a b) zákona o azylu** azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví,

náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

15. Dle § 13 odst. 1 zákona o azylu rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.
16. Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
17. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu *„Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“*
18. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu *„Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*
19. Na základě výše uvedeného bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z návratu do Běloruska (obava z pronásledování nebo nebezpečí vážné újmy) kvůli jeho účasti na protirežimních mítincích nebo projevování provokačních protirežimních příspěvků na sociálních sítích a dále obava z povolání do armády.
20. Podle rozsudku NSS ze dne 28.5.2009, č. j. 5 Azs 36/2008 –119, musí žadatel o azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [viz § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 4 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (viz definice pronásledování nyní zakotvená v § 2 odst. 4 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu). V případě § 12 písm. a) zákona o azylu platí obdobné podmínky jen s tím rozdílem, že toto ustanovení speciálně cílí na jediný důvod pronásledování, jenž se do určité míry překrývá (ovšem neshoduje) s jedním z důvodů pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu (na základě zastávání určitých politických názorů) zahrnutých v podmínce (5), a na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu ve smyslu podmínky (2); viz rozsudky NSS ze dne 31.7.2014, č. j. 5 Azs 20/2014 - 44, či ze dne 26.2.2020, č. j. 10 Azs 278/2019 – 57.
21. Soud shledal, že posouzení žádosti žalobce z hlediska § 12 písm. a) zákona o azylu vykazuje zásadní nedostatky. Žalovaný stručně konstatoval, že žalobce během správního řízení uvedl,

že kromě aktivity na sociálních sítích a dvou protestů v ČR nijak politicky aktivní nebyl, a proto konstatoval, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu zákona o azylu. Nijak blíže se však žalovaný nezabýval výkladem ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, když nehodnotil, zda jednání žalobce spočívající v účasti na demonstracích naplňuje znaky uplatňování politických práv a svobod, a následné sledování a fotografování osob účastníci se demonstrací a setkání běloruských spolků SKAYNA a PAHONIA. naplňují znaky pronásledování, a zda může obdobným problémům čelit v případě návratu do vlasti. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

22. Uplatňováním politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu se v první řadě rozumí výkon všech práv, která za politická práva považuje Listina základních práv a svobod (dále jen **Listina**) ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého (viz rozsudek NSS ze dne 13.8.2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67). Takovým právem je i svoboda projevu a právo pokojně se shromažďovat.
23. Žalobce přitom od počátku správního řízení uváděl, že po podání jeho první žádosti o mezinárodní ochranu se zúčastnil projevu C. v Praze a dále demonstrace. Také byl politicky aktivní na sociálních sítích. NSS též v rozsudku ze dne 17.9.2020, č. j. 1 Azs 3/2020 – 70, uvedl, že *„[u]platňováním politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu se v první řadě rozumí výkon všech práv, která za politická práva považuje Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Za politická práva a svobody tudíž musejí být pokládána politická práva ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého Listiny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.8.2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67). Takovým právem je i svoboda projevu a právo pokojně se shromažďovat.“* Dle rozsudku NSS ze dne 20.10.2005 č.j. 2 Azs 423/2004-81: *„Účast na protirežimní demonstraci je rozhodně uplatněním svobody shromažďovací a svobody projevu jako základních politických práv uznávaných v euroatlantickém prostoru již od dob osvícenství. Nic na tom nemůže změnit ani fakt, že se jedná o účast ojedinělou a neplánovanou v dostatečném předstihu.“* V rozsudku ze dne ze dne 17.9.2020, č. j. 1 Azs 3/2020 – 70, NSS uvedl, že: *„Předpokladem naplnění pojmu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod je, aby žadatel o azyl nějaký politický názor měl, dokázal jej adekvátním způsobem prezentovat a věrohodně popsal příkoří, kterého se mu právě z těchto důvodů dostalo. Není rozhodující, zda žadatel je významným členem opoziční politické strany či zda se jeho aktivity dostatečně zásadním způsobem projeví na opoziční scéně v zemi původu. Ze samotné skutečnosti, že žadatel není členem, ale pouze sympatizantem opoziční politické strany, nelze dovozovat, že neprojevil dostatečně svůj politický názor. To platí tím spíše, pokud se jedná o zemi, kde pouhá účast na demonstracích organizovaných opozičními stranami obvykle způsobuje perzekuci ze strany orgánů státní moci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21.12.2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57).“* Vyjadřování nesouhlasu s vládoucí stranou při účasti na protirežimní demonstraci tak lze bezpochyby podřadit pod pojem uplatňování politických práv a svobod, která jsou obsažena v Hlavě II oddílu druhém Listiny i v čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13.12.2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen **kvalifikační směrnice**). Soud poukazuje na rozsudek ze dne 13.8.2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, v němž NSS zdůraznil povinnost správních orgánů při rozhodování o žádostech o udělení mezinárodní ochrany postupovat v souladu s ústavním pořádkem ČR, mezinárodními závazky ČR a komunitárním právem: *„Právní pojem pronásledování, důvody pronásledování a vztah mezi nimi tak musí být vykládán zejména souladně s články 9 a 10 kvalifikační směrnice.“* Povinnost respektovat zásadu

eurokonformního výkladu při interpretaci zákona o azylu potvrdil NSS také ve svém rozsudku ze dne 26.7.2018, č. j. 7 Azs 162/2018 – 47.

24. Žalovaný nedostatečně vyhodnotil existenci pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, které se promítají též do vyhodnocení důvodů pro udělení azylu dle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Při posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je dle rozsudku NSS ze dne 26.7.2018, č. j. 7 Azs 162/2018 – 47, zkoumána „možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická“, viz také např. rozsudky NSS ze dne 26.3.2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, či ze dne 13.8.2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112.
25. Informace OAMP ze dne 22.7.2022, ze které žalovaný vycházel, v bodě 2 odst. 2 uvádí, že „[h]lavním hybatelem protestů byla od počátku běloruská veřejnost, jejíž akce se v týdnech po volbách ustálily v několika formách (...) nedělení pochody dosáhly maxima v září, kdy se jich účastnilo více než 100 tis. osob, následně účast začala klesat. Pořádkové složky proti demonstrujícím opakovaně užívaly těžkou proti-demonstrační techniku (mj. slzný plyn, gumové projektily), hlavním nástrojem represí však bylo masové, náhodné zatýkání. Zadržené osoby byly vystaveny mučení a nelidskému zacházení (zejména bití, svlékání, sexuálnímu násilí, nehygienickým podmínkám apod.). Účast na demonstracích postupně klesala, ještě v prosinci ale činila jednotky tisíc osob. Postupně se změnila forma protestů: vzhledem k hrozbě zatýkání protestující do konce roku přešli na menší, decentralizované akce.“ V bodě 3 odst. 5 se uvádí, že „Podobnému pronásledování – byť patrně s menší důsledností a intenzitou – byli vystaveni také řadoví protestující. I oni čelili obviněním z různé trestné činnosti a různým trestům, včetně odnětí svobody v délce let (i za pouhou participaci na „masových nepokojích“). V některých případech byly trestány i objektivně banální skutky (protestní barva ponožek apod.). V roce 2021 byla také zahájena kriminalizace aktivit na sociálních sítích – resp. vytvořen seznam tzv. extrémistických účtů (zejména na síti Telegram). Trestáno může být jak jejich založení, spravování či protirežimní příspěvky, tak prosté sledování...“ Dále v bodě 4 odst. 3 této Informace OAMP je uvedeno, že „Trestům za vyjádření nesouhlasu, včetně objektivně banálního jednání, jsou vystaveni i řadoví odpůrci režimu...“ Z této Informace OAMP tak vyplývá, že ohrožen represí ze strany státních orgánů je de facto každý, kdo projeví jakýkoli nesouhlas s režimem, přičemž postačí i jen malichernosti jako například nošení konkrétních barev oblečení. Rovněž Informace OAMP ze dne 15.6.2022 v odstavci 3.1 uvádí, že „Při povolebních nepokojích v letech 2020 – 2021 bylo zadrženo téměř 6 700 osob, z nichž minimálně u 500 bylo zdokumentováno mučení a jiné kruté zacházení včetně bití, psychologického násilí, sexuálního násilí, elektrických šoků, slzného plynu či odepření potravy, vody, hygienických potřeb, spánku a zdravotní péče. Mučení a nelidské zacházení nese známky systematického charakteru a slouží k zastrašení opozice, v menší míře pak k zajištění informací či vynucení přiznání. V zemi dochází k rostoucímu počtu svévolných zatýkání a zadržování z politicky motivovaných důvodů i v letošním roce.“
26. Je tedy pravdou v této věci, že se režim a jeho státní orgány prokazatelně nezaměřují pouze na zástupce politické opozice, nýbrž jejich perzekuce dopadá také na běžné obyvatele, kteří se nijak nechťejí veřejně politicky angažovat, např. jen vyjádří negativní postoj vůči režimu a jeho představitelům v rámci rodinné komunikace na sociálních sítích. Zatýkání a zadržování, často i mučení, byli po protestech lidé, kteří se jen účastnili protivládních demonstrací, popř. vyjádřili s nimi souhlas. Ze shromážděných zpráv také vyplývá, že monitorovány a sankcionovány jsou projevy lidí na sociálních sítích. Žalovaný však tyto podstatné informace, které svědčí o rozsahu a charakteru represí v Bělorusku, při posuzování věrohodnosti výpovědi žalobce a důvodnosti jeho obav z pronásledování nevzal v potaz.

27. Žalovanému nelze důvodně vyčítat, že by shromážděné informace byly ke dni vydání napadeného rozhodnutí neaktuální, přičemž jejich obsah postačoval k posouzení žádosti žalobce v intencích jeho tvrzení ve správním řízení. Avšak dle názoru soudu žalovaný při hodnocení podkladů pro rozhodnutí vycházel zcela selektivně a nehodnotil podklady jakožto celek, když vyseletoval skutečnosti z informací OAMP tak, aby vyvracela tvrzení žalobce.
28. Jak uvedl NSS ve svém rozsudku ze dne 21.12.2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57 *„Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“* V tomto případě však má soud za to, že žalovaný shromáždil důkazy, které žalobcovu výpověď potvrzují. Žalovaný tak ve snaze vyvrátit výpověď žalobce nesprávně hodnotil shromážděné důkazy. Soud má za to, že výpověď žalobce byla věrohodná, jak během správního řízení, tak v rámci jednání před soudem. V tomto ohledu jsou pak námitky žalobce důvodné.
29. Právní konstrukce azylově odůvodněného pronásledování nebo nebezpečí vážné újmy je vázána na míru pravděpodobnosti takového pronásledování či ohrožení vážnou újrou do budoucnosti. Podstatou azylového řízení je tedy posouzení otázky, zda v konkrétním případě žalobce existuje riziko, popř. jak velké riziko, že tomuto pronásledování bude v případě návratu vystaven. Na prospektivní povahu posuzování a rozhodování upozornil např. rozsudek NSS ze dne 18.12.2014, č.j. 2 Azs 139/2014-38, v němž se mimo jiné uvádí, že *„ve vztahu k dokazování prováděnému v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany je důležité, že se jedná o rozhodování prospektivní, posuzuje se tedy riziko pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14 téhož zákona v budoucnu.“* Důvodnost obav žalobce a jejich posouzení se pak odvíjí především od řádně zjištěného skutkového stavu, zejména z dokazování ohledně situace v zemi původu. Pokud dostupné informace objektivního charakteru potvrzují riziko, že k takovému pronásledování dochází a nikoliv ojediněle, jsou pak důvodné obavy i žalobce. Soud má za to, že z podkladů které žalovaný shromáždil během správního řízení a tvoří součást správního spisu, vyplývá, že je zde dána vysoká míra pravděpodobnosti pronásledování či hrozby vážné újmy.
30. V návaznosti na výše uvedená pochybení vykazuje zásadní nedostatky i odůvodnění ohledně neudělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu žalobci. Při posuzování důvodnosti obav z vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu se používá tzv. test reálného nebezpečí, kterým se rozumí, že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele dojde k nežádoucímu následku, takže žadatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho, viz například rozsudek NSS ze dne 2.6.2020, č. j. 10 Azs 428/2019 – 36. V tomto rozsudku NSS také poukázal na následující zásadu: *„specifikem azylového řízení obecně je zásada, podle níž se v pochybnostech postupuje ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Z konstantní judikatury NSS vyplývá, že jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že byla porušena základní lidská práva a svobody žadatele o azyl nebo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., porušena mohla být, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, musí k těmto skutečnostem v situaci důkazní nouze přihlédnout, a to ve prospěch žadatele o azyl (srov. např. rozsudky NSS ze dne 24.2.2004, čj. 6 Azs 50/2003-89, ze dne 23.8.2018, čj. 1 Azs 137/2018-50, a ze dne 28.11.2018, čj. 9 Azs 133/2018-93).“*

31. Žalovaný připustil problematickou situaci z hlediska ochrany lidských práv v Bělorusku, kdy zmínil demonstrace, protesty a tvrdé zásahy proti opozici. Přitom však nevzal řádně v potaz informace vyplývající z podkladů, které jsou uvedeny výše, dle kterých i řadoví účastníci demonstrací patří mezi ohrožené skupiny, na něž režim prezidenta Běloruska Lukašenka cílí. Shromážděné podklady hovoří spíše o masovém a náhodném zatýkání, které provázalo protesty, nevypovídají o tom, že by terčem represí byli pouze čelní představitelé opozice či organizátoři protestů. Lze tak shrnout, že odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá objektivní hodnocení aktuálních informací o situaci v zemi původu žalobce ve vztahu k němu. Žalovaný tak otázkou, zda by se žalobce v případě svého návratu do Běloruska mohl stát obětí represí ze strany státních orgánů, posoudil zcela nedostatečně, proto neobstojí jeho dosavadní závěr, že u žalobce nejsou dány žádné individuální rizikové faktory, které by mohly vést k závěru o jeho ohrožení vážnou újmou.
32. V dalším řízení žalovaný v souladu s výše uvedeným řádně vyhodnotí všechny individuální okolnosti azylového příběhu žalobce a přihlédně ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo, dále se bude zabývat situací v zemi původu v souvislosti s individuálními okolnostmi případu žalobce na podkladě shromážděných zpráv a objektivních i úplných zjištění opakovaně posoudí, zda jsou v případě žalobce dány důvody k udělení mezinárodní ochrany či nikoli. Právní názor soudu vyslovený v tomto rozsudku v dalším řízení žalovaného zavazuje (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
33. S ohledem na všechny výše uvedené rozhodné skutečnosti soud proto **výrokem I.** zrušil napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 29.12.2022 č.j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022 pro vady řízení a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému ve smyslu § 78 odst. 1 a 4 s.ř.s.
34. **Výrokem II.** nebyla žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení přiznána, protože úspěšný žalobce ji nepožadoval (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).
35. Žalobci byl pravomocným usnesením ze dne 22.2.2023 č.j. 16 Az 2/2023 – 29 soudem ustanoven zástupcem advokát Mgr. Adam Hefner, v takovém případě platí odměnu za zastupování a hotové výdaje zástupce stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s.ř.s.). Ustanovený zástupce žalobce vyúčtoval náklady řízení dne 27.7.2023, kdy požadoval celkem částku 17.000,-Kč. Soudem mu byla přiznána požadovaná odměna za zastupování, a to za pět úkonů právní služby (převzetí zastupování a porada, doplnění žaloby, replika k vyjádření žalovaného, porada s klientem přesahující 1 hodinu, účast na jednání u zdejšího soudu dne 27.7.2023) ve výši 3.100,-Kč/úkon, celkem tedy 15.500,-Kč, a náhrada hotových výdajů za pět úkonů právní služby v paušální výši 300,- Kč/úkon, celkem tedy 1.500,-Kč, dle § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d), c) a g), § 13 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Předmětná částka bude vyplacena jmenovanému advokátovi na účet č. 2302218768/2010 z účtu zdejšího soudu ve stanovené lhůtě, kterou soud považuje za přiměřenou (**výrok III. rozsudku**).
36. Usnesením soudu ze dne 26.6.2023 č.j. 16 Az 2/2023 - 65 byla tlumočnicí ustanovena Mgr. Marie Chalupová, které bylo zároveň uloženo, aby provedla tlumočnický úkon – tlumočení z jazyka českého do jazyka ruského a naopak při jednání soudu. Dle § 58 odst. 2 s.ř.s. má tlumočnické právo na náhradu hotových výdajů a odměny za tlumočnickou činnost, přičemž podle § 36 odst. 2 s.ř.s. platí náklady spojené s přibráním tlumočnicka stát. Ustanovená tlumočnice vyúčtovala tlumočné dne 27.7.2023 a soud rozhodl v souladu s § 2 odst. 1 a § 16 odst. 1 písm. a) a § 17 odst. 2 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočnicka a soudního překladatele, v platném znění (na základě

zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích), o odměně tlumočnicka v celkové výši 1.700,-Kč sestávající z odměny za tlumočnický úkon při ústním jednání soudu dne 27.7.2023 v délce dvou započatých hodin při sazbě 750,-Kč za hodinu, tj. 1.500,-Kč, a z náhrady za ztrátu času (*čas strávený na cestě ze sídla tlumočnicka k soudu a zpět*) za čtyři čtvrt hodiny á 50,-Kč, tj. 200,-Kč, dle předložené faktury ze dne 27.7.2023. Uvedená částka bude tlumočnickovi vyplacena na účet číslo 1573981015/3030 z účtu zdejšího soudu ve stanovené lhůtě, kterou soud považuje za přiměřenou (**výrok IV. rozsudku**).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.)

Plzeň 27. července 2023

JUDr. Alena Hocká v.r.
samosoudkyně